

Rychlý test paměti ALBA
Amnesia Light and Brief Assessment

Jak správně provádět, vyhodnocovat a interpretovat test Amnesia Light and Brief Assessment (ALBA z počátečních písmen)

prof. MUDr. Aleš Bartoš, PhD

Ambulance pro poruchy paměti, Neurologická klinika

Univerzita Karlova, 3. lékařská fakulta

Fakultní nemocnice Královské Vinohrady

Praha

Netestuj, ale **POBAV**

Pojmenování obrázků a jejich vybavení

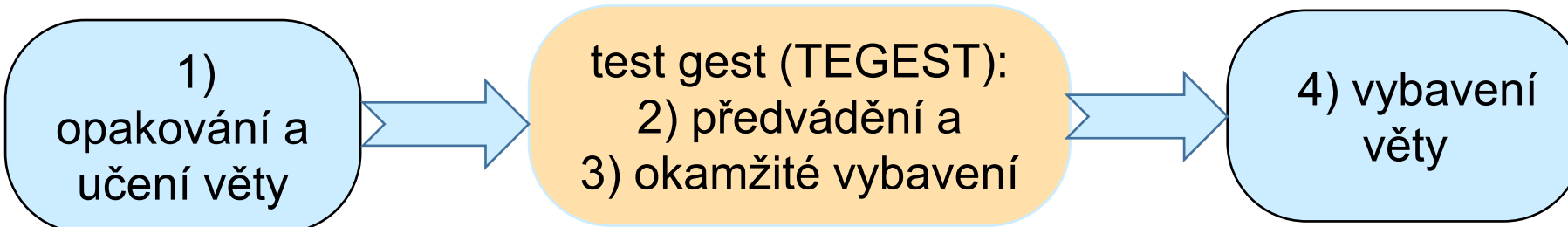
www.abadeco.cz

A B C D E

ABADECO

Rychlý test ALBA: 1) Test věty + 2) Test gest (TEGEST)

4 úkoly - podtesty:

- 1) **Opakování a učení nové věty** o 6 slovech (0-6 slov)
- 2) Prosté **předvádění 6 gest** podle instrukcí administrátora (0-6 gest)
 - **NEVÍ** o tom, že si má pamatovat gesta, NEinformovat ho !
 - zábavné
- 3) **Okamžité vybavení gest** z paměti v **LIBOVOLNÉM** pořadí (0-6 gest)
 - bezděčné vybavení
 - simulace paměti na osobní zážitek (např. zda už užil lék)
 - odvedení pozornosti od věty
- 4) **Vybavení věty** (0-6 slov)
a HOTOVO za 2-3 minuty a bez pomůcek !!
i u slabozrakých a ležících pacientů

Babí léto začíná
prvními ranními
mrazíky

Příklad použití u pacienta

Babí léto začíná, ~~když v zimě začíná mrznout.~~

= ...3 správná slova
(amnézie/afázie)

6 správně předvedených
gest
(tj. nemá zjevnou
senzorickou afázii)

2 (vybaví dvě gesta, tj.
porucha paměti podle
nonverbálních gest)

0 („~~Ranní mrazíky... námraza
byla a pak to roztálo.~~“
– amnézie / afázie)

Autentické vyšetření testem ALBA na videu

Pozorujte 1) testování ALBA + 2) poruchy chování (bonus testu ALBA)

67 let, VŠ, 20 let vzdělání, MMSE = 25 bodů

<https://www.youtube.com/watch?v=5x73OE5HlyM>

Výsledek vyšetření testem ALBA na video

pohladit si....neuznali jsme – chybí lokalizace, ev. doplnit „Ukažte“
poslouchat telefon – ano
koukat dalekohledem – ano

test ALBA: $6/0 + 6/2 = 2$

před rokem 0+3

INSTRUKCE: „Nyní Vám řeknu jednu krátkou větu pouze jedenkrát. Snazte se ji zapamatovat. Za chvíli se na ni znovu zeptám. Zapamatujte si a zopakujte přesně tuto větu..“ (Kratičká pauza)

	Babí	léto	začíná	prvními	ranními	mrazíky	Počet správných slov	
Vštípení (0/1)	1	1	1	1	1	1	6 / 6	BODY
Vybavení (0/1)								0 / 6

Chybnou větu zapíšte sem: _____

Hodnocení: Správně vybavené slovo musí být zcela shodné, tj. ve správném pádu. Nelze uznat např. začínají první ranní. Za správně vybavené slovo udělte 1 bod. Maximum je 6 bodů za 6 správných slov.

2. TEST EPIZODICKÉ PAMĚTI NA GESTA (TEGEST)

INSTRUKCE: „Teď mi budete předvádět gesta. Řeknu Vám 6 pokynů, které se budou týkat ruky nebo hlavy - jakási pantomima. Ukažte mi, jak:...”

Slovní popis špatně předvedených gest: Počet předvedených gest na pokyn:

GESTA	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Opakované nebo jiné gesto (zapište čárkou)	BODY
	žít ležící	se hladíte po tváři	telefonujete	se díváte dalekohledem	přičichnete ke květině	si nasadíte brýle		
VYBAVENÍ (0 / 1)		1	2	1				1 / 6

Při vybavení zapisujte pořadovým číslem číslo příslušného gesta, přestože je mohou imitovat v libovolném pořadí.

Co jste viděli navíc při testování ALBA a viděli jste to?

1. perseverace – zpočátku tendence opakovat si větu vícekrát
2. echolálie – opakuje rámcově, to co říkám („to si mám zapamatovat“)
3. echopředvádění – předvádí podle instrukce, aniž by byl o to žádán („pohyb ruky okolo hlavy“)
4. trochu netrpělivost – chce ukončit uprostřed vyšetřování
5. zabíhavost a maskování deficitu – jiná věta k zastření paměťové poruchy
6. řízení a dominance v dialogu

Inovativní a původní český test ALBA

Amnnesia Light and Brief Assessment

Nácvik

správného provádění

Rychlý test paměti ALBA
Amnesia Light and Brief Assessment

Západ slunce u Potštejna

Před testováním ALBA je vhodné ověřit sluch

JAK RYCHLE VYŠETŘIT SLUCH?

Obecné zásady kognitivního testování

dostupné kdykoli
na youtube Aleš Bartoš

Se zakrytou rukou před ústy nechte osobu
zopakovat tři trojciferná čísla,
která vyslovíte normálně nahlas:
941-726-583

Trojciferná čísla opakuje:

- dobře – slyší dobře, nedostatky při testování nebudou z poruchy sluchu
- špatně – zesílit hlas, hovořit ze strany lepšího ucha, poslat na ORL vyšetření

1. část: Opakování a vštípení věty

- *VĚTEST: „Nyní Vám řeknu jednu krátkou větu pouze jedenkrát.*
- *Snažte se ji zapamatovat. Já se na ni za chvíli znovu zeptám.*
- *Zapamatujte si a zopakujte přesně tuto větu.. “*

Babí léto začíná prvními ranními mrazíky.

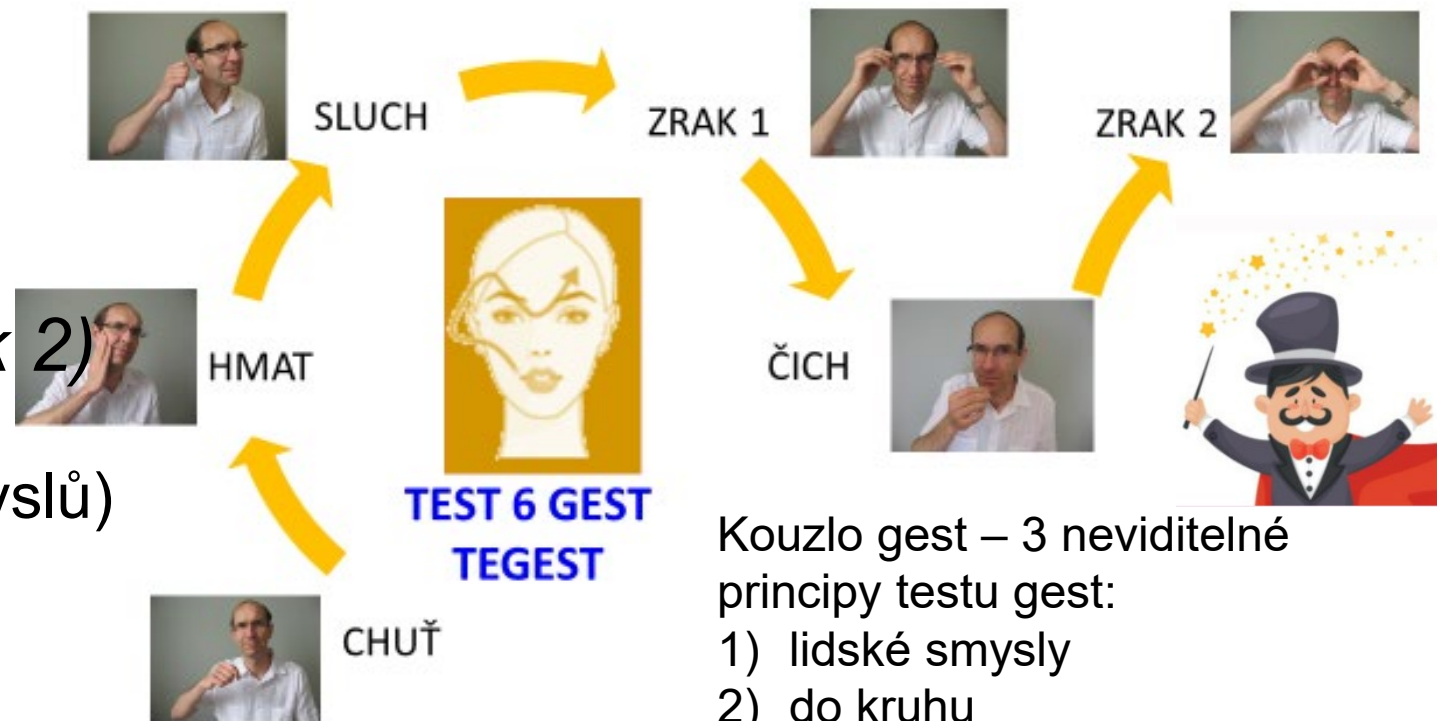
2. část: Předvádění gest

- **TEGEST:** „Nyní mi budete předvádět gesta, jakousi pantomimu, která se bude týkat pohybu ruky okolo hlavy.“

- **Předved'te mi, jak**

- 1) *jíte lžící (chuť)* „Ze všech lásek nejupřímnější je láska k jídlu.“
- 2) *se hladíte po tváři (hmat)*
- 3) *telefonujete (sluch)*
- 4) *si nasadíte brýle (zrak 1)*
- 5) *přičichnete ke květině (čich)*
- 6) *se díváte dalekohledem (zrak 2)*

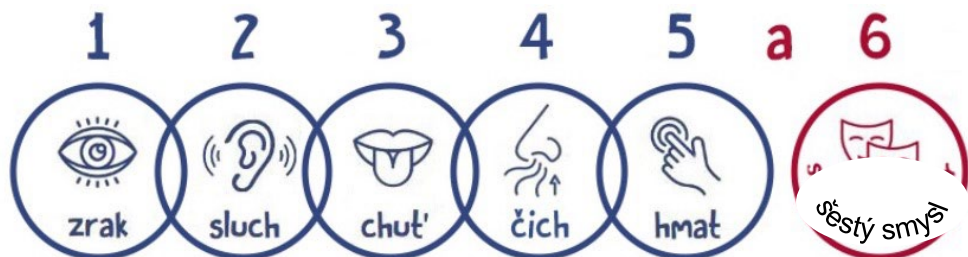
zrychlení a zjednodušení: ...jak jíte lžící, hladíte se po tváři (bez jak),a dále už jen používat jen infinitivy.....telefonovat, nasadit si brýle, přičichnout ke květině, dívat se dalekohledem

Kouzlo gest – 3 neviditelné principy testu gest:

- 1) lidské smysly
- 2) do kruhu
- 3) 6 gest

rčení: „mít všech pět pohromadě“ (smyslů)

Důležité informace k testu gest v testu ALBA

Předvádění gest:

- Zamlčet, že si mají gesta zapamatovávat!
- Pokyn k provedení gesta podáváte jen **JEDENKRÁT!**
a už ho neopakujte podruhé („proved'te, co jsem říkal(a)“) – „**jednou a dost**“

tj. neopakujete při reakci na první gesto: *“Co mám předvést?/ Já neslyším/ Nerozuměl jsem / můžete mi to říci ještě jednou?”*
a nepředvede „jíte lžíci“

Vybavení gest – jak dlouho čekat?

bez časového omezení – delší vybavování = delší distrakce pro vybavení věty, tedy přiměřený časový interval – ne dlouho, ne krátce, vybavování gest ukončíte, když:

- a) pacient sám ukončí slovy „už nevím“
- b) vidíte, že si na další gesto nevzpomene, po delší odmlce citem

3. část: Vybavení gest

Instrukce:

„Nyní mi znovu předvedte a slovně popište všech 6 pokynů bez ohledu na jejich pořadí.

Popisujte, co předvádíte. Na pořadí nezáleží.“

4. část: Vybavení věty

Instrukce: *„Nyní mi znovu řekněte větu, kterou jsem se spolu učili.“*

Když se spontánně opraví, bereme k hodnocení opravu:

Babí léto je mrazivé, ne ...začíná mrazíky

Vybavení věty nastává až po odvedení pozornosti gest s delším intervalem,

a proto více vypovídá o paměti než bezprostředně zopakovaná věta na začátku.

Inovativní a původní český test ALBA

Amnesia Light and Brief Assessment

Nácvik správného vyhodnocení a skórování

Světla a stíny
Průhonického parku

Čeká vás několik kvízů.....

Trénujeme vzájemnou shodu – když 2 dělají totéž,
aby to bylo totéž 😊....

1. + 4. část: Opakování a vybavení věty –vyhodnocení

Za správně vybavené slovo udělte 1 bod. Maximum je 6 bodů za 6 správných slov.

1) Správně vybavené slovo musí být zcela shodné, tj. ve správném pádu.

2) Pořadí slov NEMUSÍ být identické. V češtině není pevný pořádek slov.

*„Babí léto začíná prvními ranními mrazíky“ = „Prvními ranními mrazíky začíná babí léto.“
....ale už ne „Ranní mrazíky začínají babím létem“*

**Věta ZOPAKOVANÁ
a VYBAVENÁ se hodnotí
ZVLÁŠŤ samostatně,
NESOUVISÍ spolu!**

Zopakovaná věta: Babí léto začíná prvními *jarními* mrazíky = 5 bodů

Vybavená věta: Babí léto začíná prvními *jarními* mrazíky = také 5 bodů
jinak než u POBAVu (ne 6!)

Kvíz – jak byste vyhodnotili těchto 5 vět?

příklady kuriózních výsledků a jejich vyhodnocení:

„Babí léto začíná prvními ranními mrazíky“	
1) Ranní ty začínají letními....začíná letní mráz	
2) Jarní léto začíná podzimními mrazíky	
3) Babí léto začíná prvními jarními dny	
4) Ranní mrazíky začínají prvními ranními mrazíkama	
5) Babí léto začíná 1. října prvními ranními mrazíky	

Zapište jako 5 čísel za sebou, např. takto: 26315

Správné vyhodnocení opakování / vybavení věty

příklady kuriózních výsledků a jejich vyhodnocení:

„Babí léto začíná prvními ranními mrazíky“	
1) Ranní ty začínají letními.... <u>začíná</u> letní mráz	1
2) Jarní <u>léto</u> <u>začíná</u> podzimními <u>mrazíky</u>	3
3) <u>Babí léto</u> <u>začíná</u> <u>prvními</u> jarními dny	4
4) Ranní mrazíky začínají <u>prvními ranními</u> mrazíkama	2
5) <u>Babí léto začíná</u> 1. října <u>prvními ranními mrazíky</u>	6

6) první jarní den začíná koncem zimního

7) babí léto hladí tvář

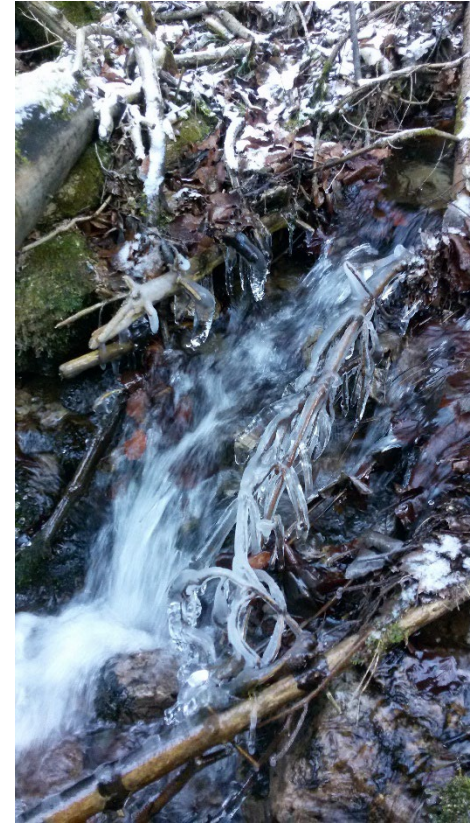
8) babí léto přichází na jaře

9) podzim začíná mrazíky

10) ráno začíná přízemními mrazíky

11) venku je hezky

12) je zima

Ranní mrazíky u věty číslo 4 se nezapočítávají jako správná slova, protože jsou v prvním, nikoli sedmém pádu.

Kvíz:

Větu chybně zopakuje

OPAKOVÁNÍ: „Babí léto začíná prvními jarními mrazíky“
a stejně vybaví

VYBAVENÍ: „Babí léto začíná prvními jarními mrazíky“.

Jaké číslo je správná odpověď a kolik bodů přidělíte za VYBAVENÍ věty?

1. porovnáváte zopakovanou a vybavenou větu
2. paměť se lépe hodnotí podle vybavené věty (nikoli zopakované)
3. příklad ohodnotíte plným počtem 6 bodů, protože větu vybavil tak, jak ji zopakoval
4. sdělíte, že „jarními“ je špatně a podáte náповědu, že správně je určitá denní doba
5. mohl špatně slyšet

Vyberte jen jednu nejpravděpodobnější správnou odpověď
pomocí **2 čísel**:

např. takto: 3 (odpověď)-6 (počet správných slov)

Správné vyhodnocení vybavení věty

- ~~1. porovnáváte zopakovanou a vybavenou větu – to právě ne, hodnotí se každá zvlášť~~
 - 2. paměť se lépe hodnotí podle vybavené věty (nikoli zopakované) – vybavení věty**
je náročnější po odvedení pozornosti testem gest než její bezprostřední zopakování
 - ~~3. příklad ohodnotíte plným počtem 6 bodů, protože větu vybavil tak, jak ji zopakoval~~
– hodnotí se každá zvlášť a špatně vybavené slovo „jarními“ se odečítá
 - ~~4. sdělíte, že „jarními“ je špatně a podáte náповědu, že správně je určitá denní doba – žádnou náповědu nelze podávat~~
- správná odpověď:
2 (odpověď)-5 (počet správných slov)
- ~~5. mohl špatně slyšet – teoretická možnost, ale měli bychom vědět o sluchu již~~
před testováním pomocí opakování trojčiferných čísel a učinit opatření PŘEDEM a ne to zjišťovat až při testování věty – zvýšit hlas, více mluvit do lepšího ucha, většinou je to porucha pozornosti nebo kognitivního zpracování spíše než porucha sluchu

2.+3. část: Předvedení a vybavení gest – vyhodnocení gest

Hodnocení PŘEDVEDENÍ gest: Za každé správně předvedené gesto přidělíte 1 bod. Odečítáte počet gest špatně předvedených nebo nepředvedených.

„Co jste říkal, nerozuměl jsem Vám, já špatně slyším, můžete mi to říci ještě jednou?“

Hodnocení VYBAVENÍ gest:

Za každé správně vybavené gesto přidělíte 1 bod.

Pro udělení bodu stačí

- **BUĎ** správné předvedení
- **NEBO** správný popis gesta.

Maximum je 6 bodů za 6 správných gest.

Tab. 1. Hodnocení počtu vybavení gesta podle předvedení a slovního popisu gesta.

Gesto započítáte jako správně vybavené, pokud je buď správně předvedeno, nebo popsáno.

Předvedení vybaveného gesta	Slovní popis gesta	Hodnocení vybaveného gesta
správně	správně	1
správně	špatně	1
špatně	správně	1
správně	–	1
–	správně	1
–	–	0
špatně	–	0
–	špatně	0

Kvíz – jak byste vyhodnotili takto PŘEDVEDENÁ gesta?

Skórujte jako 6 čísel za sebou, např. takto: 010110

PŘEDVÁDĚNÍ GEST

	Komentáře k předvádění gest	Předvedení gesta	Vyhodnocení (0/1) <i>Správné instrukce</i>
1.	„Pardon, já jsem nerozuměl.“	Nepředvádí nic.	<i>jíte lžící</i>
2.	„Jak – jíte lžící?“	Nepředvádí nic.	<i>hladíte se po tváři</i>
3.	Nic neříká.	Rukou ukazuje telefonování.	<i>telefonujete</i>
4.	„Já nemám.“	Ukazuje nasazování brýlí.	<i>nasadíte si brýle</i>
5.	„Špatně slyším. Co dělám, co s kytkama, kytky....“	Nepředvádí nic.	<i>přičichnete ke květině</i>
6.	„Dalekohledem se nedívám, protože ho nemám.“	Rukama ukazuje dalekohled.	<i>díváte se dalekohledem</i>

ZASTAVTE SI VIDEO, NEŽ VYHODNOTÍTE KVÍZ. Teprve pak pokračujte.

Vysvětlení, jak správně vyhodnotit PŘEDVEDENÍ gest

Předved'te mi, jakjíte lžící (chuť), se hladíte po tváři (hmat), telefonujete (sluch), si nasadíte brýle (zrak 1), přičichnete ke květině (čich), se díváte dalekohledem (zrak 2)

PŘEDVÁDĚNÍ GEST			Správně: 001101
	Komentáře k předvádění gest	Předvedení gesta	Vyhodnocení s komentářem
1.	„Pardon, já jsem nerozuměl.“	Nepředvádí nic.	0 – nepředvedl
2.	„Jak – jíte lžící?“	Nepředvádí nic.	0 – nepředvedl druhé gesto hlazení po tváři , ale lpěl na prvním gestu
3.	Nic neříká.	Rukou ukazuje telefonování.	1 – ukázal telefonování
4.	„Já nemám.“	Ukazuje nasazování brýlí.	1 – ukázal nasazování brýlí
5.	„Špatně slyším. Co dělám, co s kytkama, kytky....“	Nepředvádí nic.	0 – nepředvedl
6.	„Dalekohledem se nedívám, protože ho nemám.	Rukama ukazuje dalekohled.	1 – ukázal dívat se dalekohledem

Kvíz – jak byste vyhodnotili takto VYBAVENÁ gesta?

Skórujte jako 6 čísel za sebou, např. takto: 010110

VYBAVOVÁNÍ GEST

	Popis gesta	Předvedení gesta	Vyhodnocení (0/1)
1.	„Mám se koukat dalekohledem.“	Přidrží si ruku jako stříšku u čela nad obočím.	
2.	Neříká nic.	Předvádí česání vlasů.	
3.	„Vzít do ruky telefon.“	Rukou ukazuje telefonování.	
4.	„Měl jsem jídlo.“	Přibližuje ruku k ústům, jakoby jedl.	● Předved'te mi, jak“ 1) jíte lžící (chuť) 2) se hladíte po tváři (hmat) 3) telefonujete (sluch) 4) si nasadíte brýle (zrak 1) 5) přičichnete ke květině (čich) 6) se díváte dalekohledem (zrak 2)
5.	„Čuchám ke květině.“	Ruku přibližuje k nosu.	
6.	„Pohladit kočičku.“	Nepředvádí nic.	

ZASTAVTE SI VIDEO, NEŽ VYHODNOTÍTE KVÍZ. Teprve pak pokračujte.

Vysvětlení, jak správně vyhodnotit VYBAVENÍ gest

Předved'te mi, jakjíte lžící (chuť), se hladíte po tváři (hmat), telefonujete (sluch), si nasadíte brýle (zrak 1), přičichnete ke květině (čich), se díváte dalekohledem (zrak 2)

VYBAVOVÁNÍ GEST			Správně: 101110
	Popis gesta	Předvedení gesta	Vyhodnocení s komentáři
1.	„Mám se koukat dalekohledem.“	Přidrží si ruku jako stříšku u čela nad obočím.	1 – přestože předvádí špatně, správně popisuje
2.	Neříká nic.	Předvádí česání vlasů.	0 – vymyšlené neexistující gesto
3.	„Vzít do ruky telefon.“	Rukou ukazuje telefonování.	1 – správně předvádí, i když popis je neurčitý
4.	„Měla jsem jídlo.“	Přibližuje ruku k ústům, jakoby jedl.	1 – správně předvádí, i když popis není správný
5.	„Čuchám ke květině.“	Ruku přibližuje k nosu.	1 – správně popisuje i předvádí
6.	„Pohladit kočičku.“	Nepředvádí nic.	0 – vymyšlené neexistující gesto

Správný zápis výsledku testu ALBA do dokumentace

Krásný příklad z praxe už chybného opakování:

„Pravé léto začíná nebo končí prvními zimními mrazíky“

1) opakování věty

2) předvádění gest

3) vybavení gest

4) vybavení věty

zápis výsledků – test ALBA: 4/3+5/2

A jaké bylo vybavení?:

„Léto končívá prvními mrazíky“

souhrn

paměťových funkcí:

PAMĚŤOVÝ SKÓR

ALBA

Příklad

4 slova

5 gest

2 gesta

3 slova

3+2 = 5

= součet **správně vybavených slov věty** + **gest**

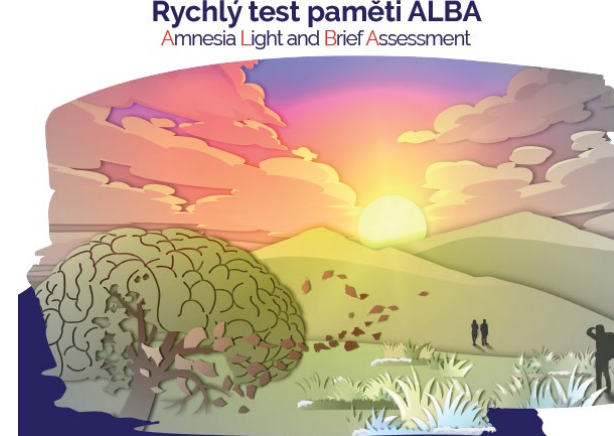
např. 3 (znamená počet slov) + 2 (znamená počet gest) = 5

Hodnocení paměti pacienta na **široké škále s rozsahem 0 – 12 bodů**
(max. 6 slov + 6 gest) podle paměťového skóru ALBA

pro srovnání nižší počet paměťových položek v MMSE jen 3, MoCA 5 slov a ACE 7 položek 24

Inovativní a původní český test ALBA

Amnnesia Light and Brief Assessment

Správná interpretace

Co vše je možné slyšet mezi řádky za 2 minuty při testování ALBA?

Za předpokladu správného opakování trojčiferných čísel – v normě => SLYŠÍ DOBŘE (*manželka je překvapená, doma na něj musí křičet*)

1) Opakování věty: „*Já jsem nerozuměl....Babí léto začíná....a to poslední jsem neslyšel.*“

Co to znamená? Vážně a) opakování – např. u logopenické varianty frontotemporální demence,
b) pozornost, c) už těžké poruchy paměti

2) Předvádění gest: Jak jíte lžící? „*Co jste říkal? Neslyšel jsem.*“ a nepředvede

.....Jak přičichnete ke květině? „*Nerozumím, co?*“ a nepředvede

Co to znamená?

Nerozumí, nedokáže přepnout z předchozí jiné slovní úlohy věty na novou úlohu s gesty, problém mentální flexibility

Další dvě úlohy testu ALBA

- 3) **Vybavení gest:** předvede a popíše 2 gesta

Co to znamená?

Porucha epizodické krátkodobé neverbální paměti

- 4) **Vybavení věty:** „Abych se díval na to, co se děje.“

Co to znamená?

Těžká porucha epizodické krátkodobé slovní paměti, po chvíli v paměti nezůstane nic a nahrazuje to konfabulací

Závěr:

Test ALBA: 3/0 (věta) + 4/2 (gesta) = těžká porucha řeči (exprese a porozumění) a krátkodobé epizodické paměti, nikoli sluchu (opakuje trojčiferná čísla normálně)

Co je normální podle testu ALBA u osob starších 50 let?

Fáze testování ALBA

- 1) opakování věty
- 2) předvádění gest
- 3) vybavení gest
- 4) vybavení věty

PAMĚŤOVÝ SKÓR ALBA

Česká norma u starších osob	
5 / 6 slov	100 %
6 / 6 gest	
3-6 / 6 gest	50 %
3-6 / 6 slov	
6-12 / 12 bodů	
	50 %

„pravidlo

100 %

a

50 %

50 %“

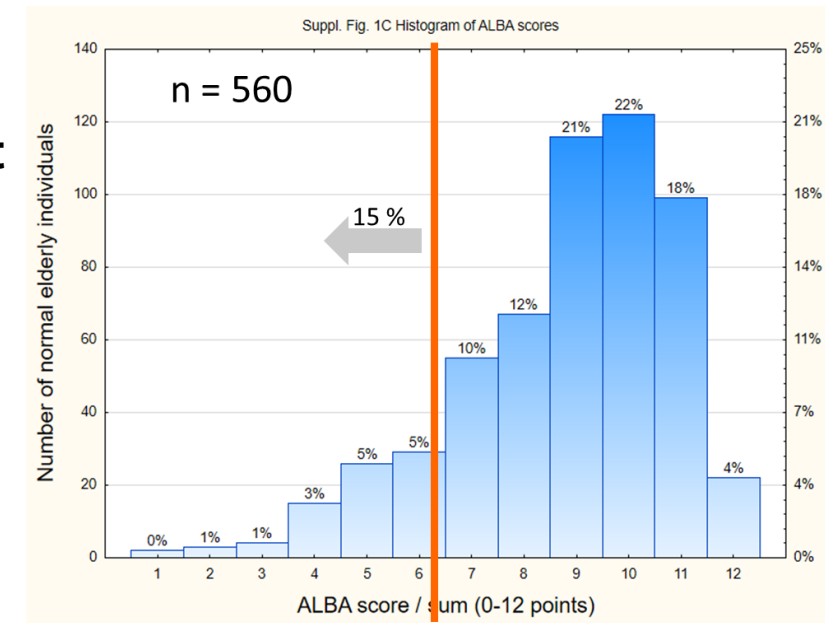
Podle vyšetření **560 osob** testem ALBA (věk 70 ± 8 let (min. – max. 50-90 let), vzdělání 15 ± 3 let, 71 % žen, Montrealský kognitivní test MoCA 26 ± 3 bodů u 385 osob)

Bartos A, Diodnet S. Sensitive Amnesia Light and Brief Assessment (ALBA) is a valid three-minute test of four tasks indicative of mild cognitive deficits. *Neurologia*, 2024, <https://doi.org/10.1016/j.nrl.2023.02.007>

Paměťový skór ALBA = součet počtu správně VYBAVENÝCH slov věty + gest

Hraniční paměťové skóry ALBA JEN podle vzdělání (ne věku):

- **6 bodů** (bez maturity, základní vzdělání)
- **7 bodů** (s maturitním a vysokoškolským vzděláním)

Kazuistika – vyhodnoťte výkony pacienta pomocí 4 skóre

Pacientka: 80 let, 13 let SŠ vzdělání s maturitou, soběstačná

Test věty Babí léto začíná prvními ranními mrazíky.

opakování: Babí léto začíná prvními jarními mrazíky.

vybavení: Babí léto začíná obvykle na podzim.

Komentáře k předvádění gest: 1. * „Jak lžící? Jak jím?“ a předvedl, 5. # „K jaké květině? Kde bych ji vzala?“ a nepředvedla

Gesta ALBA 1:	<i>jíte lžící</i>	<i>se hladíte po tváři</i>	<i>tele-fonujete</i>	<i>si nasadíte brýle</i>	<i>přičichnete ke květině</i>	<i>se díváte dalekohledem</i>	Počet správných gest	
PŘEDVEDENÍ (✓ / ✗)	1. *	2. ✓	3. ✓	4. ✓	5. #	6. ✓	/6	Norma: 6 gest
<i>„To bylo celkem 6 gest. Nyní mi znovu 1) předvedte a 2) slovně popište všech 6 gest v jakémkoli pořadí, čili popsat a předvést.“</i>								
VYBAVENÍ (0 či 1) popis gest:	„lžice“	„hlazení“				„koukám do dálky“	Norma: 3-6 gest	/6
předvedení gest:	ano	ano		ano		neukazuje		

Skórujte výsledek testu ALBA jako 4 čísla za sebou, např. takto:

6/2+5/3

Skór ALBA (součet vybavených slov a gest)	/12
---	-----

plus interpretace, syndrom: oslabené, normální skóre, ... např. mírná kognitivní porucha, demence

Správné vyhodnocení a interpretace testu ALBA

Pacientka: 80 let, 13 let SŠ vzdělání s maturitou, soběstačná

Test věty

opakování: Babí léto začíná prvními jarními mrazíky.

vybavení: Babí léto začíná obvykle na podzim.

Komentáře k předvádění gest: 1. * „Jak lžíci? Jak jím?“ a předvedl, 5. # „K jaké květině? Kde bych ji vzala?“ a nepředvedla

Fáze testování ALBA

- 1) opakování věty
- 2) předvádění gest
- 3) vybavení gest
- 4) vybavení věty

Česká norma u starších osob

5 / 6 slov

6 / 6 gest

3-6 / 6 gest

3-6 / 6 slov

SKÓR ALBA

6/7-12 / 12 bodů

Gesta ALBA 1:	<i>jíte lžíci</i>	<i>se hladíte po tváři</i>	<i>tele-fonujete</i>	<i>si nasadíte brýle</i>	<i>přičichnete ke květině</i>	<i>se díváte dalekohledem</i>	Počet správných gest
PŘEDVEDENÍ (✓ / ✗)	1. *	2. ✓	3. ✓	4. ✓	5. #	6. ✓	/6 Norma: 6 gest
„To bylo celkem 6 gest. Nyní mi znovu 1) předvedte a 2) slovně popište všech 6 gest v jakémkoli pořadí, čili popsat a předvést.“							
VYBAVENÍ (0 či 1) popis gest:	„lžíce“	„hlazení“				„koukám do dálky“	Norma: 3-6 gest /6
předvedení gest:	ano	ano		ano		neukazuje	

Skór ALBA (součet vybavených slov a gest)	/12
---	-----

Test ALBA: 5/3 + 5/3, skór ALBA 6 bodů (0-12 bodů)

Interpretace, syndrom: hraniční paměťový skór ALBA, mírná kognitivní porucha (soběstačná, ALBA skór měl být minimálně 7 bodů kvůli vzdělání s maturitou)

Kvízové autentické vyšetření testem ALBA na videu

Sledujte bedlivě:

Zvu vás do ambulance pro poruchy paměti
ve Vinohradské nemocnici v Praze

- 1) správnou administraci testu ALBA
- 2) chování a řeč při vyšetření – tj. co vidíte navíc než jen vlastní test
 - je také důležité si všímat detailů = další přednost rychlého testu ALBA

Během videa si pište 4 skóry ALBA,
např. 4 opak./3 vyb. věty +
+5 předvádění /2 vybavení gest:

- opakování věty: ?
- předvádění gest: ?
- vybavení gest: ?
- vybavení věty: ?

příklad skóru
ALBA:
4/3+5/2

MMSE 23 bodů

Jak test ALBA dokáže rozhýbat myšlení a bizarní jednání

Všímejte si nejen oblečení!? 😊,
ale i chování a řeči okolo testování ALBA....

MMSE 23 bodů

<https://www.youtube.com/watch?v=wLVSTaCTUiU>

Jaké je poučení z videa?

Jak jsem se vyrovnal s vykolejením z klasického průběhu ...

Co jste viděli a slyšeli navíc? Tj. nejen skóry ALBA

- možná porucha termoregulace – sedí v teplém kabátu a čepici v teplé ordinaci
- echolálie – provedeme si test paměti“hm, test paměti“
- fonémické parafázie („razíky“ místo mrazíky)
- perseverace – opakuje 2x stejnou reakci na výzvu ukázat gesto „telefonovat“ tím, že „já netelefonuji“
- odbržděnost – gesta nevyžádaně komentuje mnoha slovy
- zabíhavost – vyprávění a přeskakování z jednoho tématu na druhé téma
- porucha sémantické paměti – nezná pojmy „dalekohled“, „gesto“
- má náhled na své deficit myšlení a dokonce kompenzační přístupy – jen stručně, z hlavy mi to mizí
- přesto dokonce asi schopna nakupovat kamarádkám ☺

Jaký je správný výsledek vyšetření testem ALBA na videu?

příklad skóre
ALBA:
 $4/3+5/2$

Správný výsledek vyšetření testem ALBA na videu

test ALBA:

4/0+3/0

znamená:

- 4 správně opakovaná slova věty
- žádné vybavené slovo věty
- 3 správně předvedená gesta
- žádné gesto nevybaveno

jasně abnormní výsledek:

- porucha opakování věty (kondukční afázie)
- porucha porozumění (senzorická afázie při předvádění gest)
- porucha krátkodobé paměti (vážné vybavení věty a gest)

=> velmi krátký test na 2-3 minuty dokáže detekovat více kognitivních deficitů

MMSE 23 bodů

1A. TEST VĚTY (VĚTEST) – VŠTÍPENÍ

Administrace: Větu čtete nepřerušovaně rychlostí přibližně 1 slovo za 1s. Vyšetřovaná osoba si nesmí nahlas opakovat větu současně s testujícím. Po přečtení věty (žádná slova neopakujete) ji vyšetřovaná osoba zopakuje. Výsledky zapište do prvního řádku „Vštípení“.

INSTRUKCE: „Nyní Vám řeknu jednu krátkou větu pouze jedenkrát. Snažte se ji zapamatovat. Já se na ni za chvíli znovu zeptám. Zapamatujte si a zopakujte přesně tuto větu.“ (Kratíčká pauza)

	Babí	léto	začíná	prvními	ranními	mrazíky	Počet správných slov	BODY
Vštípení (0/1)	1	1	1	1	4	4	4 / 6	0 / 6
Vybavení (0/1)								0 / 6

Chybnou větu zapište sem: _____

Hodnocení: Správně vybavené slovo musí být zcela shodné, tj. ve správném pádu. Nelze uznat např. začínají první ranní. Za správně vybavené slovo udělte 1 bod. Maximum je 6 bodů za 6 správných slov.

2. TEST EPIZODICKÉ PAMĚTI NA GESTA (TEGEST)

INSTRUKCE: „Ted' mi budete předvádět gesta. Řeknu Vám 6 pokynů, které se budou týkat ruky nebo hlavy - jakási pantomima. **Ukažte mi, jak:...**“

Slovní popis špatně předvedených gest: Počet předvedených gest na pokyn:

GESTA	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Opakované nebo jiné gesto (zapište čárkou)	BODY
	jíte lžící	se hladíte po tváři	telefonujete	se díváte dalekohledem	přičichnete ke květině	si nasadíte brýle		
„Nyní mi předvedte a slovně popište všech 6 pokynů bez ohledu na jejich pořadí.“								
VYBAVENÍ (0 / 1)	0							0 / 6

Při vybavení zapisujete **pořadovým číslem** číslo příslušného gesta, přestože je mohou jmenovat v libovolném pořadí. Vypište slovy chybně předvedená, popsána nebo vymyšlená gesta:

36

Řešení kvízu:

pitevní nález mozku po 5 letech od videovyšetření testem POBAV

DIAGNOSTICKÝ ZÁVĚR A ROZVAHA: Kombinace dvou podtypů neurodegenerativních onemocnění spadajících mezi frontotemporální lobární degenerace (FTLD) a dalšího postižení:

- 1/ FTLD s fosfoTDP-43 pozitivními neuronálními změnami (FTLD-TDP) včetně postižení motorických neuronů předních rohů míšních a motorických jader postranního smíšeného systému (FTLD-MND) s převahou znaků typu B v Harmonizované klasifikaci dle Mackenzieho.
- 2/ Vývoj FTLD s tau protein pozitivními inkluzemi naplňující obraz tzv. primární tauopatie asociované s věkem (PART)/senilní demence s tangles s atypickým postižením locus coeruleus.
- 3/ Pokročilá angiosklerotická encefalopatie, rozsáhlé vyvinuté encefalomalacie a vývoj subkortikální vaskulární demence Binswangerova typu (VaD) odpovídají nejspíše smíšené, pokročilé vaskulární demenci.
- 4/ Fahrenova nemoc ve vývoji.
- 5/ Edém mozku, nejspíše terminální.

poděkování prof. MUDr. Matějovi z Ústav patologie a molekulární medicíny

3.LF UK, Fakultní Thomayerova nemocnice, Praha

12.8.2021 14:16 Matěj Radoslav Prof. MUDr. PhD.

Co z toho plyne?

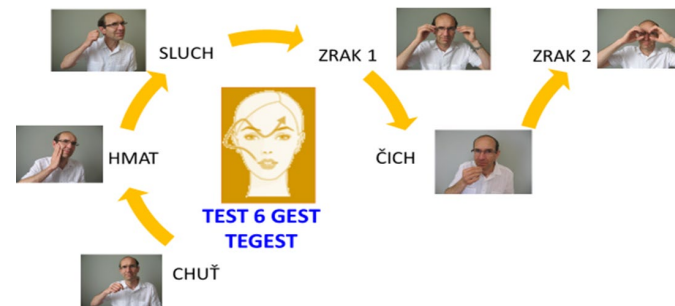
- 1) Nebyla to Alzheimerova nemoc
- 2) Přesto měla poruchy krátkodobé paměti v obou testech ALBA a POBAV!!
(odporuje klinickým kritériím frontotemporální lobární degenerace – relativně zachována paměť – není to pravda)
- 3) pokročilé cévní změny se asi vyvinuly časem, když na MR mozku moc nebyly,
nepřeceňovat cévní změny, jsou většinou až na pitvě

Závěry:

Velmi rychlý kognitivní test

Amnesia Light and Brief Assessment (ALBA)

- certifikovaná metodika Ministerstvem zdravotnictví od r. 2024
- ALBA je rychlá 2-3 minuty!! „kratší to být už nemůže“
- bez pomůcek – z paměti
- ALBA je náročná – časné kognitivní deficity
- ALBA kvantifikuje minimální kognitivní poruchu v rozsahu 0-12 bodů
- ALBA hodnotí více kognitivních funkcí – jejich rychlá kvantifikace – paměť, řeč, praxe, chování
- snadné sledování dynamiky kognitivních změn v čase
- výhodná u slabozrakých, slepých a ležících pacientů
- může zabránit dekompenzaci a komplikacím nemocí vlivem nepoznaných poruch paměti (hypertenzní encefalopatie, ikty, dekompenzovaný DM aj.)
- záznamový formulář a návod ALBA je možné kdykoli stáhnout z internetových stránek

Rychlý test paměti ALBA
Amnesia Light and Brief Assessment

Závěrečné praktické informace

prof. MUDr. Aleš Bartoš, PhD

Ambulance pro poruchy paměti, Neurologická klinika

Univerzita Karlova, 3. lékařská fakulta

Fakultní nemocnice Královské Vinohrady

Praha

Netestuj, ale **POBAV**

Pojmenování obrázků a jejich vybavení

Rychlý test ke včasnému
záchytu kognitivních poruch

Záznamové archy, pokyny
k používání, české normy
a hraniční skóry

www.abadeco.cz

A B C D E

ABADECO

Existuje elektronická verze testů ALBA a POBAV

**Krátký test.
Velká pomoc.**

ALBAV

**Český elektronický test paměti
na časný záchyt
Alzheimerovy nemoci**

Zapojte se na

www.albav.cz

- pomozte vytvořit české normy
- dejte vědět svým příbuzným a známým

na příštích gerontologických dnech

Přehledové publikace k testům ALBA a POBAV

MEZIOBOROVÉ PŘEHLEDY

INOVATIVNÍ A PŮVODNÍ ČESKÉ KOGNITIVNÍ TESTY AMNESIA LIGHT AND BRIEF ASSESSMENT A POJMENOVÁNÍ OBRÁZKŮ A JEJICH VYBAVENÍ

Inovativní a původní české kognitivní testy Amnesia Light and Brief Assessment a Pojmenování obrázků a jejich vybavení a vyšetřovací metody v diagnostice kognitivních poruch a demencí

prof. MUDr. Aleš Bartoš, Ph.D.

Neurologická klinika, 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy a Fakultní nemocnice Královské Vinohrady, Praha

Cit. zkr: Med. praxi 2022;19(1): ???

Článek přijat redakcí: 2. 1. 2022

Článek přijat k publikaci: 18. 1. 2022

Gerä Gero 2022; 11(3): 118–128

přehledový článek

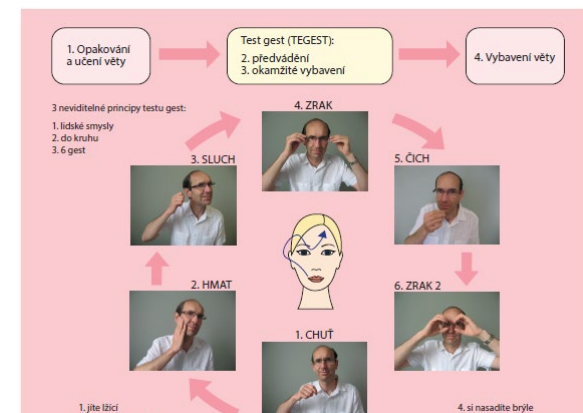
Praktický návod k identifikaci zapomnětlivého pacienta podle kognitivních testů Amnesia Light and Brief Assessment (ALBA) a Pojmenování obrázků a jejich vybavení (POBAV) k velmi rychlému vyšetření nejen paměti

Practical approach for identifying a forgetful patient using cognitive tests
Amnesia Light and Brief Assessment (ALBA) and Picture naming and immediate
recall (PICNIR) for a very quick evaluation of not only memory

Aleš Bartoš

Neurologická klinika, 3. LF UK a FNKV Praha

v odkazech na
www.abadeco.cz

Velmi rychlý test ALBA (Amnesia Light and Brief Assessment)

Jméno a příjmení: _____ Ročník: _____ Datum: _____

Soustředte se také na chování a slovní komentáře pacienta během testování.
Sluch můžete před testováním ověřit opakováním čísel 941-726-583 nahlas. Slyší všechna? 1-ano, 0-ne

1A. TEST VĚTY (VĚTEST) – OPAKOVÁNÍ A VŠTÍPENÍ

Administrace: Po instrukci zřetelně řekněte větu s jasným oddělováním slov. Poté ji opakuje vyšetřovaná osoba. Na výzvu žádná slova neopakujte, jen žádejte, na co si vzpomenu. Správně zopakovaná slova zapíšte jako „1“ nebo „0“ do prvního řádku „Opakování“.

INSTRUKCE: „Nyní Vám řeknu jednu krátkou větu pouze jedenkrát. Snažte se ji zapamatovat. Já se na ni za chvíli znovu zeptám. Zapamatujte si a zopakujte přesně tuto větu...“ (Kratká pauza) Po vyslovení věty: „Teď Vy.“

Věta ALBA 1:	Babí	léto	začíná	prvními	ranními	mrazíky	Počet správných slov
OPAKOVÁNÍ (0/1)	1	1	1	0	1	1	6
VYBAVENÍ (0/1) bez časového limitu	0	1	0	0	0	1	6

Normy pro počty správných slov věty Opakování: 5 – 6 slov věty Vybavení: 3 – 6 slov věty
Možnost zápisu špatně vybavené věty: Ranní léto pokračuje prvními mrazíky

Hodnocení: Pokud použije špatné slovo při opakování a stejné slovo při vybavení (např. jarními), počítejte jako chybu. Slovo uznáme jako správné, pokud je zcela shodné a současně ve správném pádu. Přeházený slovosled nevadí. Nelze uznat např. začínají první ranní, první mrazíky začínají.
Za správně zopakované nebo vybavené slovo udělte 1 bod. Maximum je 6 bodů za 6 správných slov.

2. TEST GEST (TEGEST)

INSTRUKCE: „Teď mi budete předvádět šest gest, jakousi pantomimu, která se bude týkat ruky nebo hlavy. Předvedte mi, jak...“
(Jeden po druhém rukou)

Gesta ALBA 1:	Jíte lízci	se hladíte po tváři	telefonujete	si nasadíte brýle	přilicnete ke květině	se díváte dalekohledem	Počet správných gest
PŘEDVEDENÍ (✓/x)	1	2	3	4	5	6	6
VYBAVENÍ (0/1) slovy: - „dávám“ - „dávám“ - „dávám“ - „dávám“ - „dávám“ - „dávám“	3	3	3	3	3	3	6

Normy pro počty správných gest Předvedení: 6 gest Vybavení: 3 – 6 gest

Hodnocení: Za každé správné předvedení nebo vybavené gesto přidělíte 1 bod. Gesto je vybaveno, pokud je BUĎ správně znovu předvedeno NEBO správné slovy popsáno. Maximum je 6 bodů za 6 správných gest.

1B. TEST VĚTY (VĚTEST) – VYBAVENÍ

INSTRUKCE: „Nyní mi znovu řekněte větu, kterou jsme se spolu učili na začátku.“

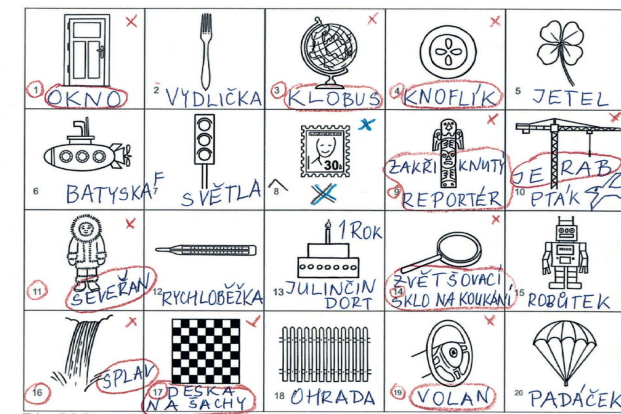
Administrace: Vyhodnocení zapíšte do druhého řádku „Vybavení“ u VĚTESTU.

Norma skóru ALBA pro součet výsledků z obou testů je 6-12 bodů (tedy alespoň 50 % maxima), mírná porucha 4-5 bodů a závažná porucha 0-3 body

POČET BODŮ CELKEM	5 / 12
-------------------	--------

TRÉNINKOVÝ Test POBAV

náročnější verze 1

Zde přeložte na polovinu

Poradí	Název obrázku	Číslo obr.	Poradí	Název obrázku	Číslo obr.
1	OKNO	1	9	PES	K
2	ROBOT	15	10	VOLAN	19
3	JABLKO	K	11		
4	ZNAMKA	8	12		
5	TOTEM	9	13		
6	OBLEČENÍ NA ZIMU	K	14		
7	KOŠÍK	K	15		
8	ROBOT	OP	16		

Přijetí a jméno: _____

Ročník: _____ Dnešní datum: _____

Pokud používá brýle na čtení, ať si je nasadí.

Vyšetření zraku – přečíst znaky: C 5 H 3

Postup pojmenování: 1-systématicky, 2-chaoticky

1. Pojmenování (zapište počet obrázků):
A) mezi chybami počítáme: špatný, zkomolený nebo vícelslovný název bez očekávaného slova (např. okno, šlístec, zeměkoule, knoflík, květ, semafory, vzduchotřes, socha, eskimo, splav, sachy, radiátor)
B) jako správné počítáme: pokud obsahuje očekávané slovo (např. dort se svíčkou)
Další pravidla hodnocení jsou v návodu.
• chybně: 10 • vůbec: 1
počet CHYB v pojmenování celkem:
norma: 0 – 1 chyba **11**
2. Vybavení celkem: 10
A) ponechává se:
• pojmenovaný špatně
• a vybavený stejně nebo správně (např. stůžár – stůžár nebo stůžár – jeřáb)
• nepojmenovaný a přesto vybavený (např. 0 – jeřáb)
B) odedčítá se:
• neexistující (konfabulace): -4
• opakující se (počítá se jako jeden): -1
počet SPRÁVNĚ vybavených obrázků (po odečtu chyb):
norma: 6 a více obrázků **5**
Rozdílné SPRÁVNĚ vybavené – CHYBY v pojmenování = skóre Vypočítáno: 5-11=6

Testy ALBA a POBAV na www.abadeco.cz

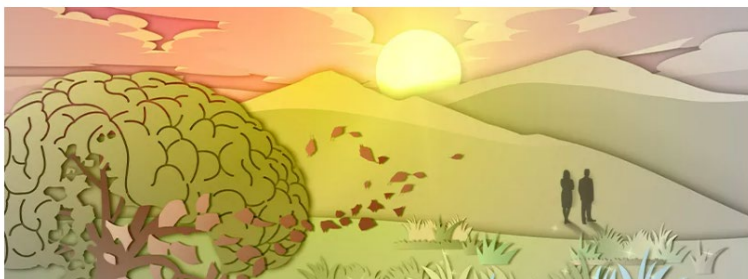
A B C D E

ABADECO

Metodické, vzdělávací a informační centrum pro Alzheimerovu nemoc a další kc

[Úvodní stránka](#) [Pro odborníky](#) [Zapojte se do výzkumu](#) [Pro veřejnost](#) [Registrace](#)

Vítejte na internetových stránkách, které informují o diagnostice, léčbě, péči a výzkumu Alzheimerovy nemoci a dalších kognitivních poruch a demencí. Jsou určeny jak pro odborníky tak pro veřejnost. Můžete si zde stáhnout testy a dotazníky a seznámit se s některými metodami vyšetření na CT, MR a SPECT mozku.

stáhnout testy

naučit se testy

ABADECO

Metodické, vzdělávací a informační centrum pro Alzheimerovu nemoc a další kognitivní poruchy

[Úvodní stránka](#) [Pro odborníky](#) [Zapojte se do výzkumu](#) [Pro veřejnost](#) [Registrace příznivců](#)

[Úvodní stránka](#) > [Pro odborníky](#) > [Testy](#) > [Jak se naučit testy ALBA a POBAV?](#)

Jak se naučit testy ALBA a POBAV?

1. Začnete a seznámte se s testy ALBA a POBAV tím, že se nejdříve podíváte na **přednášku** o nich (30 minut): [O testech ALBA a POBAV v zážitkové přednášce prof. Bartoše - YouTube](#)
2. Pak se podívejte na **2 vzdělávací videa** ukazující správnou administraci a vyhodnocení. Vyšetřování testem ALBA (6 minut) je na https://youtu.be/_cdYStRdAhA a testem POBAV (8 minut) je na <https://youtu.be/2QQAd1uAkwY>.
3. Na YouTube kanálu Aleše Bartoše se nachází kdykoli ke shlédnutí **řada dalších ukázek vyšetření reálných pacientů**: <https://www.youtube.com/channel/UCFnigVtkO4AboY2hZW6WAvQ>
4. Seznamte se se **záznamovými archy**, které jsou volně a zdarma ke stažení: <https://abadeco.cz/pro-odborniky/testy>
5. Nastudujte si na nich **Pokyny k používání testů ALBA a POBAV**.
6. Seznamte se a stáhněte si normy testů z <https://abadeco.cz/pro-odborniky/testy>
7. Přečtěte si souhrnné informace o testech ve volně dostupných publikacích:

a. Bartoš A. Inovativní a původní české kognitivní testy Amnesia Light and Brief Assessment a Pojmenování obrázků a jejich vybavení a vyšetřovací metody v diagnostice kognitivních poruch a demencí. Med. praxi 2022;19(1): 50-57. DOI: 10.36290/med.2022.007.

Jak si zapamatovat toto nové slovo podle mnemotechnické pomůcky?

název stránek pochází z abecedy:

ááá	ááá
bée	bée
cée	dée
dée	éée
éée	cée

Znalostní kvízy o testech ALBA a POBAV

na www.abadeco.cz

Velmi rychlý kognitivní test ALBA
Amnesia Light and Brief Assessment

Netestuj, ale POBAV
Pojmenování obrázků a jejich vybavení

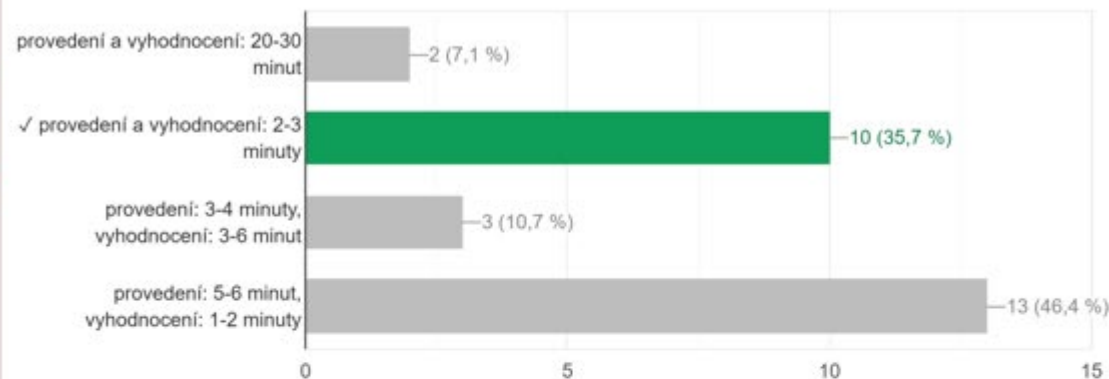
Znalostní kvízy o testech ALBA a POBAV

Děkujeme, že si chcete ověřit, jak ovládáte správně především provést, vyhodnotit a interpretovat testy Amnesia Light and Brief Assessment (se zkratkou z počátečních písmen ALBA) a test POjmenování OBrázků A jejich Vybavení (se zkratkou z počátečních písmen POBAV). Slouží k tomu tento elektronický dotazník, který obsahuje 40 otázek. Na každou otázku je možné VÍCE odpovědí, nikoli jen jedna. Vyhrad'te si na to klidnou chvíli. Zabere Vám to asi 30 minut. Po vyplnění se můžete podívat, které otázky jste odpověděli správně a které špatně. Zároveň Vám na Váš email přijde certifikát s procentuální úspěšností.

majdamichalov@gmail.com [Přepnout účet](#)

* Označuje povinnou otázku

4. Test ALBA trvá:
Správných odpovědí: 10/28

✗ 22. Hraniční paměťový skór ALBA (součet počtu správně vybavených slov a gest) u osob se středoškolským vzděláním s maturitou a vyšším vzděláním podle 16. percentilu v normativní skupině starších osob 50-90 let je:

☐ 5

☐ 6

☒ 7

☒ 8

Správná odpověď

☒ 7

Certifikát s úspěšností v kvízových znalostech o testech ALBA a POBAV

CERTIFIKÁT

dokládá, že:

Aleš, Bartoš

absolvoval(a) s celkovým hodnocením: **95%**

Znalostní kvízy o testech ALBA a POBAV

Datum: 18-9-2023
Certificate ID KAV6TA-CE000014

Made for free with Certify'em

Your certificate is here for "Znalostní kvízy o testech ALBA a POBAV"

1 příloha

Přeložit zprávu do: Čeština | Nikdy nepřekládat z: Angličtina

Certify'em <majdamichalov@gmail.com>

Komu: BARTOŠ Aleš prof.MUDr.Ph.D.

Po 18.09.2023 22:13

Certificate for ales.bartos@fn...
235 kB

Congrats ales.bartos@fnkv.cz! Your certificate is attached to this email for you to download and print.

Certificate ID: KAV6TA-CE000014

This email sent automatically using Certify'em for Google Forms

Odpovědět

Přeposlat

Vzdělávací elektronické kurzy na test ALBA a POBAV

Pro lékaře každý kurz za 2 kredity:

www.medicinskevzdelavani.cz/alba

www.medicinskevzdelavani.cz/pobav

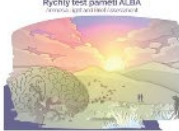

Pro ostatní bez kreditů na www.abadeco.cz

<https://medicinskevzdelavani.cz/courses/128>

 Medicinské vzdělávání

Specializace Kurzy Registrace Přihlásit se

Certifikovaný test ALBA na rychlé vyšetření paměti
prof. MUDr. Aleš Bartoš, Ph.D.
MUDr. Magda Michalovová

 Medicinské vzdělávání

Název kurzu: Certifikovaný test ALBA na rychlé vyšetření paměti

Odborný garant kurzu: prof. MUDr. Aleš Bartoš, Ph.D.

Původní český a inovativní test Amnesia Light and Brief Assessment se zkratkou ALBA z počátečních písmen je unikátní snadno proveditelná (proto v názvu Light) a tříminutová (Brief) zkouška (Assessment), která může upozornit na poruchy krátkodobé a epizodické paměti (Amnesia). Tato metodika certifikovaná Ministerstvem zdravotnictví ČR od roku 2024 představuje jednoduchý a časově nenáročný nástroj pro včasné zachycení mírných poruch kognitivních funkcí. Dvě zábavné zkoušky sdružené do testu ALBA spočívají v tom, že po zopakování věty a předvedení gest se vzápětí má obojí vybavit. Hlavní výhodou testu ALBA je to, že je velmi krátký 2-3 minuty, není třeba žádných pomůcek a dá se provést dokonce z hlavy i bez záznamového archu. Lze jím snadno vyšetřit také ležící nebo slabozraké pacienty. Protože je test náročný, zachytí časné kognitivní deficit. Vzhledem k těmto přednostem může být vhodným nástrojem ke všestrannému použití v běžné praxi pro různé odborníky v mnoha klinických situacích nejen u demencí. Uplatnění najde mezi specialisty zapojenými do komplexní péče o pacienty s poškozením mozku – neurology, psychiatry, geriatry, praktickými lékaři, zdravotními sestrami, sociálními pracovníky, lékárníky, psychology, klinickými logopedy, ergoterapeuty aj.

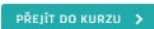
Tento e-learningový kurz seznamuje účastníky s vznikem, cílem a využitím testu ALBA v ordinacích a běžné klinické praxi. Věnuje se správnému provádění, hodnocení i interpretaci testu krok za krokem, přičemž upozorňuje na časté chyby, kterých se lékaři mohou dopustit. Kurz také obsahuje samovyšetření testem ALBA, videotestování skutečných pacientů, praktické rady od zkušených odborníků a několik interaktivních otázek k ověření získaných znalostí. Pro komplexnější posouzení kognitivních funkcí doporučujeme absolvování souvisejícího e-learningu zaměřeného na další certifikovaný test Pojmenování obrázků a jejich vybavení se zkratkou POBAV.

 30. 6. 2025 - 29. 6. 2026

 2 kredity

 Evidenční číslo 121941

 dětská a dorostová psychiatrie, geriatrie, gerontopsychiatrie,

Autor kurzu: prof. MUDr. Aleš Bartoš, Ph.D.

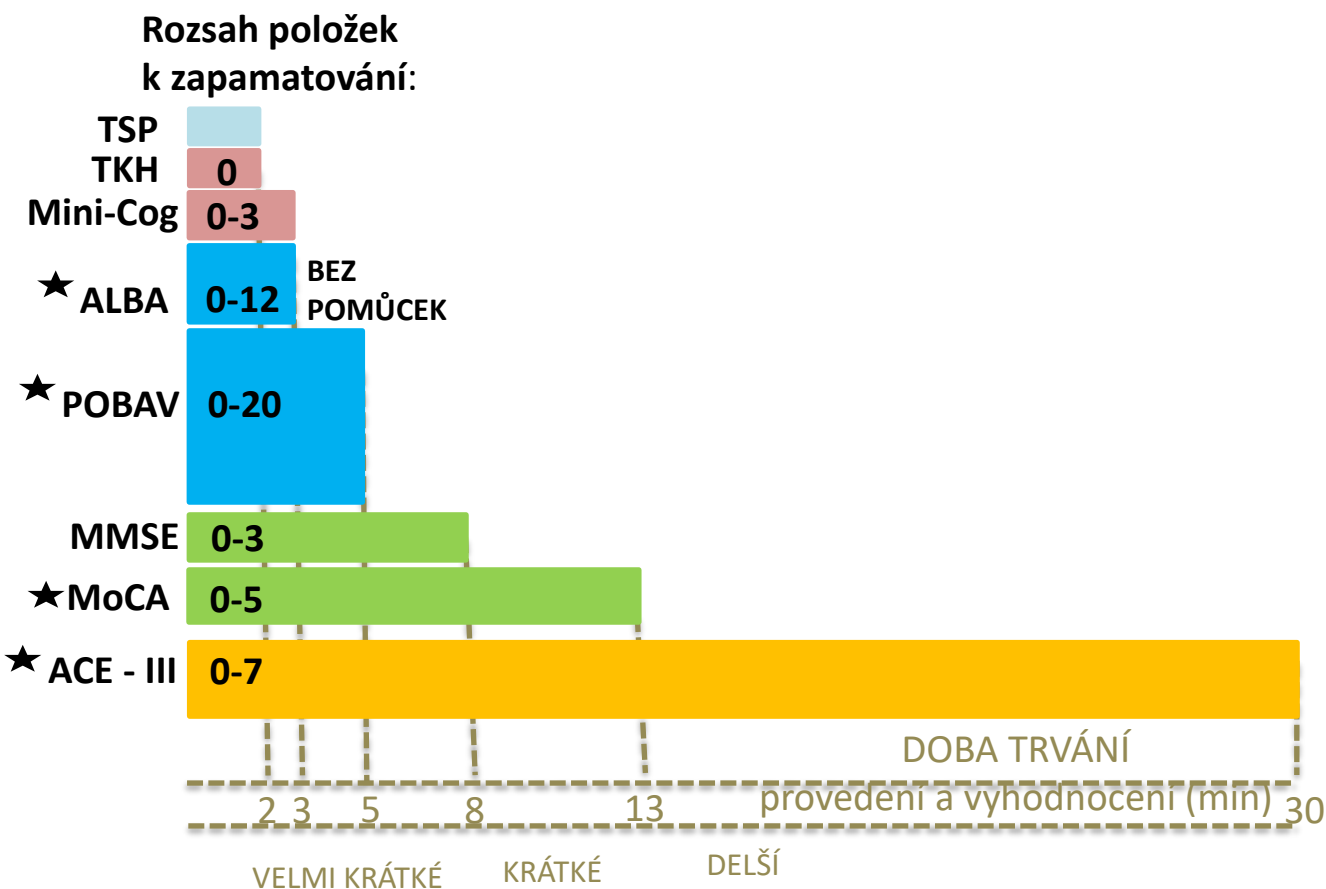

prof. MUDr. Aleš Bartoš, Ph.D. je vědecko-pedagogický pracovník a klinický specialista s více než 20letou praxí ve vyšetřování pacientů s kognitivními poruchami (více než 1200 vyšetřených pacientů) a ve výzkumu kognitivních poruch a demencí. Se spolupracovníky vyvinul několik inovativních a původních českých kognitivních testů, především Amnesia Light and Brief Assessment – ALBA, Pojmenování Obrázků A jejich Vybavení – POBAV. Založil a vede neurologickou ambulanci pro poruchy paměti ve Fakultní nemocnici Královské Vinohrady a na UK 3. lékařské fakultě v Praze od roku 1999. Výsledky své činnosti soustavně zveřejňuje v domácích a zahraničních časopisech, na konferencích a na internetové stránce: www.abadeco.cz.

Autor kurzu: MUDr. Magda Michalovová

Vystudovala 3. lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Praze a promovala v roce 2023. V současnosti pracuje na Neurologické klinice Fakultní nemocnice Královské Vinohrady a 3. lékařské fakulty Univerzity Karlovy. Je členkou týmu ambulance pro poruchy paměti prof. Bartoše. Pod vedením prof. Bartoše rovněž studuje postgraduální studium v oboru Neurověd.

Krátké kognitivní testy pro klinickou praxi

Brief cognitive tests for clinical practice

Souhrn

Zvyšující se výskyt kognitivních poruch při trendu stárnutí populace vyžaduje stále častější vyšetřování paměti a dalších kognitivních funkcí z mnoha dobrých důvodů. Kognitivní poruchy se totiž často nedají zjistit z prostého rozhovoru, zejména při mírném stupni. Proto je v klinické praxi potřeba použít jakýkoli dostupný krátký kognitivní test v ordinacích především praktických lékařů, ale i lékařů dalších odborností pro časný záchyt – nejlépe ve stadiu mírné kognitivní poruchy. To je zásadní krok ke včasné diagnostice a zahájení adekvátní léčby vč. nastupující biologické intervence monoklonálními protilátkami, která může významně zpomalit progresi onemocnění a zlepšit kvalitu života pacientů i jejich pečovateli. Smyslem tohoto přehledu je podat výčet možností z mezinárodních doporučení, ze kterých lze vybírat. Jedná se o testy Amnesia Light and Brief Assessment (ALBA) a test Pojmenování obrázků a jejich vybavení (POBAV), což jsou metodiky certifikované Ministerstvem zdravotnictví ČR. Dále jsou uvedeny charakteristiky českých verzí zahraničních testů, jako test slovní produkce zvířat, Addenbrookský kognitivní test (ACE-III), Montrealský kognitivní test (MoCA), test kreslení hodin (TKH), Mini-Cog a Mini-Mental State Examination (MMSE). Všechny validizované testy v ČR jsou dobře použitelné i pro slovenské kolegy vzhledem k velké jazykové a kulturní příbuznosti. Některý z uvedených testů je možné využít k průkazu kognitivního deficitu pro předpis kognitiv, protože od roku 2025 byla zrušena vazba výhradně na test MMSE. Uvádíme indikace kognitiv podle obou certifikovaných testů ALBA a POBAV. Testy jsou rozřazeny podle možnosti detekovat mírnou kognitivní poruchu nebo demenci a podle délky trvání. Článek by měl přispět k většímu povědomí o krátkých kognitivních testech a k jejich většímu využívání především u osob ve vyšším věku.

Redakční rada potvrzuje, že rukopis práce splnil ICMJE kritéria pro publikace zasílané do biomedicinských časopisů.
The Editorial Board declares that the manuscript met the ICMJE "uniform requirements" for biomedical papers.

M. Michalovová, A. Bartoš

Neurologická klinika
3. LF UK a FN Královské Vinohrady,
Praha

prof. MUDr. Aleš Bartoš, Ph.D.
Neurologická klinika
3. LF UK a FN Královské Vinohrady
Šrobárova 50
100 34 Praha
e-mail: ales.bartos@fnkv.cz

Přijato k recenzi: 11. 4. 2025
Přijato do tisku: 24. 7. 2025

<https://www.csnn.eu/casopisy/ceska-slovenska-neurologie/2025-4-9/kratke-kognitivni-testy-pro-klinickou-praxi-141633>

Co se do přednášky už nevešlo

Shrnutí a nejdůležitější pravidla k PROVÁDĚNÍ testu ALBA

- při nejistotě před testováním vyšetřete sluch pomocí trojciferných čísel
- v instrukcích zdůrazněte, že větu mají nejen opakovat, ale i si zapamatovat, protože ji budou vybavovat za chvíli
- naopak v instrukcích k testu gest zamlčte, že si je pak budou vybavovat
- v instrukci k předvádění gest zdůrazněte slovo „pantomima“
- k předvádění gest použijte mnemotechnickou pomůcku napojení na lidské smysly do kruhu kolem obličeje tak, aby byla gesta podávána vždy ve stejném a správném pořadí
- nikdy nedávejte 2x pokyn k předvedení gesta po žádosti pacienta
- k vybavení gest požadujte 2 způsoby pomocí předvádění a současně popisu gesta

Shrnutí a nejdůležitější pravidla k VYHODNOCENÍ testu ALBA

- větu zopakovanou a vybavenou hodnotíte zvlášť, nesouvisí spolu opakování věty a její vybavení
- u testu věty hodnotíte počet správně zopakovaných nebo vybavených slov věty
- správná slova musí být zcela shodná a ve správném pádu, ale nikoli pořadí, pokud věta stále dává smysl
- velmi jednoduchou zkoušku o předvedení gesta hodnotíte přísně jen podle první reakce na pokyn, nepoužíváte druhý pokyn
- správně vybavené gesto je takové, které je alespoň správně předvedené nebo alespoň správně popsané, nejlépe vybavené oběma způsoby

Shrnutí a nejdůležitější pravidla k INTERPRETACE testu ALBA

- hodnotíte všechny 4 úlohy zvlášť pomocí 4 skóre
- první dvě úlohy jsou snadné a pacienti by měli zopakovat všech 6 slov věty a předvést všech 6 gest (pravidlo 100 %)
- další dvě úlohy jsou obtížnější a pacienti by měli vybavit alespoň 3 gesta a 3 slova věty (pravidlo 50 %)
- paměť hodnotíte pomocí paměťového skóre ALBA jako součet počtu správně vybavených slov věty a gest
- paměť pomocí něj hodnotíte na široké škále 0-12 bodů
- hraniční skóre ALBA závisí trochu na vzdělání, nikoli významně na věku u osob > 50 let
- u pacientů bez maturity činí 6 bodů (tedy 50 % maxima) a s maturitou 7 bodů

INTERPRETACE testu ALBA

- Důležitou vlastností testu ALBA je živá INTERAKCE mezi administrátorem a pacientem
- Proto je důležité sledovat a hodnotit také komentáře a chování pacienta během testování. Tyto změny mohou svědčit pro určitou podskupinu pacientů a diagnózu.

Fáze testování ALBA	Interpretace poruchy
1) opakování věty	1. porucha řeči – porucha exprese řeči nebo opakování (expresivní afázie) 2. porucha paměti – vštípení, závažný deficit krátkodobé, pracovní paměti, nejčastěji při pokročilé demenci
2) předvádění gest negativní – počet nepředvedených nebo špatně předvedených pozitivní – nevyžádané rozvíjení pokynu	1. porucha řeči – porucha porozumění (senzorická afázie), logorhoe 2. méně pravděpodobná apraxie 3. porucha chování – odbržděnost
3) vybavení gest	porucha paměti – epizodická, krátkodobá neverbální
4) vybavení věty	porucha paměti – epizodická, krátkodobá verbální

Rozdělení tíže kognitivní poruchy podle skóreů testu ALBA

Test, počet osob a zdroj norem		Norma (přibližně vyšší než 16. percentil)	Mírná porucha kognitivních funkcí (přibližně 2.-16. percentil)	Závažná porucha kognitivních funkcí (přibližně nižší než 2. percentil)
ALBA (n=560, Bartos a Diondet, 2024)	Bez maturity	12-6 bodů	4-5 bodů	0-3 body
	S maturitou	12-7 bodů	4-6 bodů	

Lze odhadovat výsledky MMSE / MoCA ze skóru ALBA? Ano.

Dvě původní české zkoušky k vyšetření paměti
za tři minuty – Amnesia Light and Brief
Assessment (ALBA)

Test ALBA vidí
více, dříve a dále

Skór ALBA umí předvídat výsledek testů MMSE a MoCA!

Skór ALBA	Skór MMSE podle regrese	Skór MMSE podle průměrů
12	29	29
11	28	27
10	28	25
9	27	26
8	26	27
7	26	27
6	25	27
5	24	28
4	24	25
3	23	26
2	22	26
1	21	26
0	21	26

„skóry testu ALBA kopírují MMSE od 21-30 bodů“

Odhad skóru testů ze skóru ALBA podle regresních rovnic:

skór MMSE = 20,7 + 0,7 × skór ALBA

skór MoCA = 17,3 + 1 × skór ALBA

.....znamená vlastně skór ALBA + 17 bodů = skór MoCA

Některé staré zvyky se vyplatí změnit...

Co z toho vyplývá? Kdy použít test ALBA?

když je plná soběstačnost nebo MMSE je normální (27-30 bodů),
poruchy paměti stále můžete zjistit testem ALBA

Volně dostupné publikace o testu ALBA

články na www.csnn.eu

Test gest (TEGEST) k rychlému vyšetření epizodické paměti u mírné kognitivní poruchy

Cesk Slov Neurol N 2018; 81/114(1): 37–44

Dvě původní české zkoušky k vyšetření paměti za tři minuty – Amnesia Light and Brief Assessment (ALBA) Cesk Slov Neurol N 2019; 82/115(4): 420–429

Test Amnesia Light and Brief Assessment (ALBA) –
druhá verze a opakovaná vyšetření

A. Bartoš^{1,2}

Cesk Slov Neurol N 2020; 83/116(5): 535–543

¹ Neurologická klinika 3. LF UK
a FN Královské Vinohrady, Praha

zahraniční článek o testu ALBA:

+Model
NRL-1845; No. of Pages 13

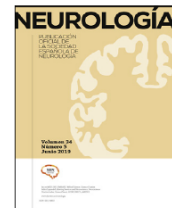
ARTICLE IN PRESS

Neurología xxx (xxxx) xxx–xxx

NEUROLOGÍA

www.elsevier.es/neurologia

REVIEW ARTICLE

The sensitive Amnesia Light and Brief Assessment (ALBA) is a valid 3-min test of 4 tasks indicative of mild cognitive deficits

A. Bartos^{a,b,*}, S. Diodet^b

Bartos A, Diodet S. Sensitive Amnesia Light and Brief Assessment (ALBA) is a valid three-minute test of four tasks indicative of mild cognitive deficits. *Neurología*, 2024, <https://doi.org/10.1016/j.nrl.2023.02.007>